

(BIP)
Bydgoszcz, dnia 16 listopada 2018 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.III.9421.4.30.2018.

Pani
Anna Tokarska
Kierownik Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Łysomicach

ZALECENIA POKONTROLNE

Wojewoda Kujawsko - Pomorski stosownie do art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn.zm.) - zwanej dalej ustawą o pomocy społecznej oraz § 17 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. nr 61 poz. 543 z późn. zm.) - zwanego dalej rozporządzeniem w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, przekazuje niniejsze zalecenia pokontrolne.

W dniach 17.09.2018 r. - 21.09.2018 r., z przerwą w dniu 18.09.2018 r., inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej, działający na podstawie upoważnienia Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, przeprowadzili kontrolę problemową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Łysomicach- zwanym dalej również Ośrodkiem.

Tematyka kontroli dotyczyła:

- 1) struktury zatrudnienia w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w oparciu o wskaźnik zatrudnienia wynikający z art. 110 ust. 11 i ust. 12 ustawy o pomocy społecznej;
- 2) organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (zadanie zlecone);
- 3) organizowania i świadczenia usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych na terenie gminy (zadanie własne).

Kontrolą został objęty okres od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 31 grudnia 2017 r.

Celem kontroli było przedstawienie stanu faktycznego w obszarze objętym tematyką kontroli, w tym ustalenie ewentualnych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków. Szczegółowe wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli.

Przedmiotowy protokół w dniu 18 października 2018 r. został podpisany przez Kierownika jednostki podlegającej kontroli.

Z przedłożonych zespołowi kontrolnemu upoważnień do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej, należących do właściwości gminy - wynika, iż nie zostały one wydane zgodnie z art.110 ust.7 i 8 ustawy o pomocy społecznej. Właściwym organem - zgodnie z wyżej podanym unormowaniem prawnym jest w tej kwestii Wójt Gminy.

W obszarze struktury zatrudnienia ustalono, iż Ośrodek nie spełnia standardu zatrudnienia określonego w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej. Ilość pracowników jest zbyt mała zarówno w stosunku do liczby mieszkańców miasta i gminy jak też do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną. Wskazane jest więc dostosowanie struktury Ośrodka do przepisów ustawowych.

W obszarze organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi **w ramach zadań zleconych** ustalono, iż wykonawcami usług w badanym okresie była firma pod nazwą: Pracownia Wspierania Rozwoju AiM Sp. z o.o. – na podstawie umowy z dnia 02 stycznia 2017 r. nr 01/I/2017. Realizator wyłoniony został w postępowaniu prowadzonym w trybie zapytania ofertowego. Wybrana firma była jedynym podmiotem, który złożył ofertę, spełniającą oczekiwane kryteria.

Kwalifikacje specjalistów świadczących suo są zgodne z § 3 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.). Pełny koszt jednej godziny usługi wynosił w badanym okresie 70 zł.

Poddane kontroli akta klientów były kompletne, zawierały wnioski o pomoc, wywiady środowiskowe wraz z niezbędnymi zaświadczeniami oraz decyzje administracyjne. Na wnioskach o pomoc umieszczone były pieczętki z datą wpływu. Na podstawie dokumentacji świadczeniobiorców stwierdzono, że osoby, którym przyznano decyzją specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi - kwalifikowały się do tej formy pomocy. Rodzinne wywiady środowiskowe przeprowadzane były przez pracowników Ośrodka w terminach zgodnych z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z 2017 r., poz. 1788), a decyzje administracyjne wystawiane były w terminie zgodnym z art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257 z późn. zm.).

W trakcie analizy akt zauważono również, iż Ośrodek wystawia decyzje na realizację usług w dwóch okresach, tj. do miesiąca czerwca, a następnie od września z pominięciem okresu wakacyjnego. Kierownik Ośrodka przedłożyła inspektorom kontroli wyjaśnienie, dotyczące braku realizacji usług w okresie lipiec-sierpień, uzasadniając powyższe planami urlopowymi zarówno rodziców jak i specjalistów realizujących usługi oraz korzystaniem przez dzieci z usług realizowanych w systemie oświaty lub z Narodowego Funduszu Zdrowia.

Z uwagi na powyższe, wątpliwości budzi kwestia istnienia, bądź nie - konieczności realizacji tych usług również w miesiącach wakacyjnych. Zasadne jest więc rozeznanie faktycznych potrzeb oraz podanie w wywiadzie jasnej informacji w tym zakresie.

Wydane decyzje zawierały elementy określone w art. 107 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego. Wszystkie decyzje zostały prawidłowo doręczone.

Osoby realizujące specjalistyczne usługi opiekuńcze prowadziły karty pracy. Odnotowywane było w nich każdorazowe wejście w środowisko. Zapisy zawierały informację o dacie i godzinach wykonywania usług. Powyższe potwierdzał rodzic dziecka własnoręcznym podpisem. Kontrola wybranych losowo kart pracy oraz faktur za miesiąc marzec i październik 2017 r. nie wykazała nieprawidłowości.

W okresie poddanym kontroli Ośrodek prawidłowo obliczał odpłatność ponoszoną przez klienta za usługi i nie wydano decyzji odmawiającej przyznania specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W obszarze organizowania i świadczenia usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych na terenie gminy **w ramach zadań własnych** ustalono, iż Ośrodek posiada opracowaną zgodnie z wymogami ustawy o pomocy społecznej uchwałę Rady Gminy w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz zasady częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.

Zauważono jednak kwestie, które budzą wątpliwości. Warunki odpłatności za usługi opiekuńcze odnoszące się do osób, posiadających dochód poniżej 100 % kryterium dochodowego osoby samotnej lub osoby w rodzinie - nie są zgodne z § 4 pkt. 1 uchwały nr XLIV/259/2010 Rady Gminy w Łysomicach. Z kolei dla osób zamieszkałych i gospodarujących z rodziną, z dochodem przekraczającym 300 % ustawowego kryterium - tabela przewiduje odpłatność w wysokości 110 % kosztu usługi, co budzi również pewne wątpliwości. Ponadto tabela odpłatności nr 2 nie określa jasno jakiej grupy świadczeniobiorców dotyczy. Zastosowanie pojęcia osoby „całkowicie niepełnosprawnej fizycznie” budzi wątpliwości. Powyższe wymaga więc odpowiedniego uregulowania.

Zgodnie z § 4 pkt. 2 ww. Uchwały - koszt za 1 godzinę usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych został ustalony w wysokości 10 zł . Z uwagi jednak na inny - specyficzny zakres obowiązków w obszarze specjalistycznych usług opiekuńczych (realizowanych w ramach zadań własnych gminy) oraz wysokie wymagania, dotyczące kwalifikacji osób, mogących je realizować - zasadne byłoby (w sytuacji pojawienia się potrzeb w tym zakresie) - ustalenie zróżnicowanych stawek godzinowych w zależności od rodzaju przyznawanych usług.

W roku 2017 z pomocy w formie usług opiekuńczych skorzystało 19 osób z terenu gminy Łysomice. Usługi realizowane są przez 4 opiekunki, zatrudnione na podstawie umów o pracę. Na podstawie dokonanej analizy planów pracy oraz kart pracy opiekunek za miesiąc luty i październik 2017 r. - stwierdza się, iż zawierają one szczegółowy wymiar czasowy, dotyczący realizacji usług, które były wykonane w środowisku. W decyzjach przyznających powyższą formę pomocy znajduje się zastrzeżenie, iż:” ilość godzin może ulec zmianie w zależności od potrzeb i od ilości dni roboczych w danym miesiącu”. Nie zawsze więc ilość zrealizowanych godzin jest zgodna z ilością godzin usług zaplanowanych w decyzji.

Jednak odpłatność za usługi nie budzi zastrzeżeń, ponieważ odnosi się ściśle do wymiaru faktycznie zrealizowanej pomocy w środowisku - wykazanej w kartach pracy, na których świadczeniobiorcy potwierdzają wykonanie usług.

W badanym okresie Ośrodek nie wydał decyzji odmownych, dotyczących udzielenia wsparcia w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych (w ramach zadań gminy). Akta poddane kontroli zawierają wszystkie wymagane dokumenty, warunkujące przyznanie pomocy w powyższej formie tj.: wnioski o pomoc, wywiady środowiskowe wraz z niezbędnymi zaświadczeniami, orzeczeniami o stopniu niepełnosprawności oraz decyzje administracyjne. Na wnioskach o pomoc umieszczone są pieczętki z datą wpływu.

Na podstawie dokumentacji świadczeniobiorców stwierdzono, że osoby, którym przyznano decyzją pomoc w formie usług opiekuńczych kwalifikowały się do tej formy pomocy i że są one dostosowane do indywidualnych potrzeb osoby, której przyznano powyższe wsparcie.

Rodzinne wywiady środowiskowe przeprowadzane były przez pracowników Ośrodka w terminach zgodnych z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z 2017 r., poz. 1788), a decyzje administracyjne wystawiane były w terminie zgodnym z art. 35 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Z analizy informacji, zawartych w rodzinnych wywiadach środowiskowych oraz z ustnych informacji pracowników socjalnych można stwierdzić, iż osoby, które wymagają pomocy usługowej - mają ją zabezpieczoną w wystarczającym stopniu poprzez usługi opiekuńcze przyznane przez Ośrodek, a w dni wolne od pracy ze strony rodziny.

Jednak wskazane byłoby, z uwagi na małą ilość godzin przyznawanych, mając na uwadze stosunkowo zły stan zdrowia niektórych świadczeniobiorców - umieszczanie w wywiadzie informacji w szerszym zakresie - odnoszących się do funkcjonowania tych osób w środowisku.

Wydział Polityki Społecznej, prowadzący kontrolę ocenia działalność kontrolowanej Jednostki w zakresie objętym kontrolą pozytywnie z uchybieniami¹. Stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia odnoszą się do spraw formalno - prawnych oraz sposobu realizacji świadczeń pomocy społecznej. Wynikają one z niedostatecznego stosowania obowiązujących przepisów prawnych przy wykonywaniu zadań ustawowych. Istniejący stan rzeczy nie skutkuje niewłaściwym wykonywaniem powierzonych zadań, ponieważ uchybienia nie wpływają znacząco na jakość czy też terminowość realizacji zadań przez jednostkę.

¹ Wojewoda Kujawsko-Pomorski stosuje 5 stopniową skalę oceny: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna nieprawidłowościami, negatywna (Zarządzenie nr 371/2017). Przez uchybienie – należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań. Przez nieprawidłowość – należy przez to rozumieć działanie lub zaniechanie, które z punktu widzenia kryteriów kontroli jest nielegalne, niegospodarne, niecelowe lub nierzetelne, a w przypadku kontroli wykonywania zadań – nieskuteczne, niewydajne lub nieoszczędne.

Na podstawie §17 ust. 2 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej wskazuje się Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łysomicach - jako osobę odpowiedzialną za powstanie nieprawidłowości oraz za podjęcie odpowiednich działań w celu ich usunięcia.

W związku z zakończeniem postępowania kontrolnego z uwzględnieniem terminu, o którym mowa w § 16 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, przekazując powyższe uwagi i wnioski Wojewoda Kujawsko-Pomorski zaleca:

1. Dostosować strukturę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do zapisów art. 11 ustawy o pomocy społecznej - zatrudniając dodatkowo jedną osobę na stanowisku pracownika socjalnego.
termin wykonania: bez zbędnej zwłoki.
2. Uregulować zgodnie z art.110 ust.7 i 8 ustawy o pomocy społecznej - kwestię, dotyczącą upoważnień do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej, należących do właściwości gminy.
termin wykonania: bez zbędnej zwłoki.
3. W rodzinnych wywiadach środowiskowych - w szerszym zakresie przedstawiać sytuację zdrowotną i rodzinną klienta, która uzasadnia przyznany zakres pomocy.
termin wykonania: na bieżąco.
4. Uregulować tabelę odpłatności za usługi opiekuńcze, realizowane w ramach zadań własnych gminy - uwzględniając uwagi zawarte w protokole w tym zakresie,
termin wykonania: bez zbędnej zwłoki.

W wyżej wymienionych kwestiach działalność Ośrodka wymaga podjęcia stosownych działań. Po zrealizowaniu powyższych zaleceń jednostka będzie wykonywać zadania statutowo-ustawowe, w zakresie objętym tematyką kontroli, w sposób prawidłowy.

Zgodnie z art. 128 ust. 1 - 7 ustawy o pomocy społecznej:

1. Wojewoda w wyniku przeprowadzonych przez zespół inspektorów czynności, o których mowa w art. 126 cyt. wyżej ustawy, może wydać jednostce organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostce zalecenia pokontrolne.
2. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.
3. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.
4. W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków.

5. W przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, o których mowa w ust. 2, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w ust. 1, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.
6. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej.
7. Organ, o którym mowa w ust. 6, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych istotnych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić wojewodę o podjętych czynnościach.

W przypadku nie wniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

W przypadku braku realizacji zaleceń pokontrolnych zostanie wszczęte postępowanie administracyjne, zgodnie z art. 130 i 131 ustawy o pomocy społecznej.

Do wiadomości:

1. Wójt Gminy Łysomice,
2. a/a.

Wojewoda Kujawsko-Pomorski